

Leerrede over Habakuk 3: 2 uitgesproken op biddag (middagdienst) 20-3-1957 te Schiedam door ds. H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 97: 1 en 2.

Lezen - Habakuk 3

Zingen. Psalm 84 : 5

Leerrede.

Wij zullen nogmaals de woorden lezen waarover wij in de morgendienst gesproken hebben. Het is het 2de vers uit het laatste of derde hoofdstuk uit de profeet Habakuk:

*HEERE, als ik Uw rede gehoord heb, heb ik gevreesd; Uw werk, o HEERE!
behoud dat in het leven in het midden der jaren; maak het bekend in het
midden der jaren; in de toorn gedenk des ontfermens.*

Vanmorgen hebben we stilgestaan bij wat de profeet bedoelt met: dat hij gevreesd had. Hij had, als kenner van God, de reine redenen Gods gehoord. Daar hij God kende (gelijk Mozes daarvan spreekt) als een God Die te allen dage toorn, en hij de zonden en schuld van zijn volk zag, daarom heeft hij gevreesd. Hij was als geballast onder zijn volk, en wist dat er geen afbidden aan het oordeel was. Maar, al lag alles onder het oordeel, zo bleef er nochtans wel gebed over: "Uw werk, o HEERE! behoud dat in het leven in het midden der jaren", en wat er verder volgt in de u gelezen tekstwoorden.

Zulk een gebed druist niet in tegen de reinheid van Gods Wezen, maar is er juist mede in overeenstemming, daar God Zichzelf op aarde wil verheerlijken door Zijn werken.

Thans zouden wij stilstaan bij: roeping, rechtvaardigmaking en heiligmaking, als zijnde die werken der genade, waartoe Christus de verhoogde Middelaar is, om ze hier aan Zijn gemeente te schenken, opdat alzo Zijn werk openbaar worde.

We willen er u echter vooraf nog op wijzen, dat dit gebed van Habakuk ook waarlijk verhoord is, en wel om u op te wekken om, als er belangen bij u zijn, te volharden aan de troon bij God: "Uw werk, o HEERE! behoud dat in het leven in het midden der jaren; maak het bekend in het midden der jaren; in de toorn gedenk des ontfermens".

Wij zullen alleen hier maar op wijzen. Daar de inwoners van Juda en Jeruzalem uit hun land zijn gebannen, de stad verbrand en de tempel verwoest is, zijn zij in de grootste schande terecht gekomen. Alles hebben zij moeten missen; ze zijn naar Babel gevoerd, maar God had in Babel Zijn profeet Ezechiël. Ten andere was daar Daniël met zijn drie vrienden. Later is nog openbaar gekomen van Mordechai en van Esther. Al was het land ledig, en al waren de stad en de tempel verwoest, zo heeft God toch acht gegeven op het gebed van Habakuk en, krachtens Zijn verbond gehandeld en heeft Hij Zijn werk in het leven behouden en bekend gemaakt. Niet alleen in een klein kringetje. Neen. Onder de regering Godes is Daniël zelfs tot de hoogste ambten gekomen in de staat, en als de rechterhand geworden van de koning! En daar zijn zodanige zaken geweest, dat de naam van Israëls God door heel dat grote wereldrijk heeft geklonken. Want als al de wijzen van Babel gedood zouden worden, omdat zij niet konden verklaren wat de koning gedroomd had en de betekenis ervan, dan vraagt Daniël uitstel, om het aangezicht van de God des hemels te zoeken. En dan maakt God het hem bekend. Als de koning later weer wat anders droomt, dan is het ook weer Daniël, die

verbijsterd staat, en de koning aanspreekt dat hij niet moest verschrikken. Hij zegt: "Mijn heer! de droom wedervare uw haters en zijn uitlegging uw wederpartijders." Dan gaat hij de koning openlijk aanzeggen dat hij krankzinnig zal worden en net als een beest gras zal eten. En wat Daniël hem openlijk aangezegd had (daarbij had hij hem vermaand wat tot zijn vrede zou dienen), dat gebeurt later. Zodat het een zaak was die bekend werd.

Gedenk daarbij hoe later onder Darius, God, Daniël redde van het geweld der leeuwen, zodat hij veilig uit de leeuwenkuil kwam, en al zijn vijanden werden vernietigd. Gedenk ook nog de geschiedenis van de drie jongelingen in de vurige oven, hoe de koning zelf moest zeggen (toen hij vier mannen in het midden des vuurs zag wandelen): "De gedaante des vierden is gelijk eens zoons der goden".

Zo is, al had alles het verzondigd, dat gebed voor Gods aangezicht geweest, en heeft God bewezen: Ik ben dezelfde wonderdoende God, "Ik houd Mijn Naam en eer hoog". Zien wij dus wel, dat er reden is om aan de deur bij God te zijn, en niet eens voor een dag biddag te houden, maar dat ons leven gebed uitmaakt, voor onszelf, voor onze naaste, voor onze kinderen, opdat de werken van God en van Zijn genade openbaar worden. Laat dat dan een spoorslag zijn voor een ieder opdat er geen rust bij ons zou zijn, maar wij opgewekt worden om aan de deur bij Hem te zijn:

"Ik hef tot U, Die in de hemel zit, mijn ogen op en bid",
gelijk een knecht ziet op de hand zijns heren,
en 't oog der maagd is op haar vrouwgeslagen."

Christus is de verhoogde Middelaar. Hij is aan de rechterhand Zijns Vaders, als het Hoofd van Zijn gemeente, de kerk van alle eeuwen, gekocht uit alle naties, tongen en geslachten. Hij heeft die eer van Zijn Vader ontvangen, en is en blijft Koning, het verhoogde Hoofd, in heerlijkheid en majesteit gezeten boven alle machten die er zijn. Nu mogen er hier nog zoveel machten werken, en de tijdgeest een vreselijke macht zijn, die we als een lawine over alles heen zien rollen, maar de troon van Christus staat vast. Christus staat er bóven. En wat Zijn liefde wil bewerken, dat, ontzegt Hem Zijn vermogen niet.

Het is de gewone wijze van handelen Gods, dat Hij door de eenvoudige verkondiging van het Woord - Paulus noemt het: door de dwaasheid der de prediking - zalig maakt die gelooft. Waarom noemt Paulus het: dwaasheid der prediking? Wel, als we eens kijken naar de macht van satan, de macht der zonde, de macht der wereld, de staat waarin de mens is als een vijand Gods, en daar wordt niets anders tegenovergesteld dan de eenvoudige prediking van de gekruiste Christus, wat moet daar nu van terecht komen? Daarom noemt Paulus het: dwaasheid der prediking. Ja, maar kijk eens, als God daar Zijn zegen aan geeft, omdat het naar de wet des hemels is, dan is dat niet tegen te houden.

Als wij leken zijn op landbouwgebied, dan zouden wij zeggen: wat tobt toch een landbouwer. Er gaat een stukje aardappel of een heel kleine poter in de grond, er wordt gezaaid, enz. Ik heb wel gezien, dat de tarwe goed en wel in de grond zat en dat de dijk toen doorbrak. Toen kwam er één of anderhalve meter water op het gezaaide te staan, daarna ging het ook nog eens vriezen. Je zou toch zeggen: daar komt helemaal niets van terecht. Toen wij 's zomers daar weer kwamen zei m'n vader: "Daar is zeker niets van terecht gekomen, van dat gezaaide? Maar hij kreeg ten antwoord: "Praat je dáár over? Man, 'n beste schoof hebben we daar af gehaald". Het had niets gegeven dat er water en ijs op geweest was. Waarom niet? Omdat het de wet des hemels is. God heeft het alzo verordend, dat het zaad in de aarde valt, daar als tot verderf en verrotting overgaat en dat dan de levenskiem voor de dag komt, en het gewas uit de aarde voortspruit. Als het nu de wil Gods is, om door de prediking zalig te maken, al lijkt het dan voor alle mensen een dwaasheid, zoals Paulus de gedachten des mensen daarover in die

woorden legt, maar God geeft er Zijn zegen aan, dan gebeurt het.

Hoe dikwijls is het niet voorgevallen, dat grote, lange vermaningen niets uithaalden, en dat God soms een, in ons oog onbetekenend iets, al was het maar een eenvoudig blaadje dat op de weg waait, vuil en smerig, met nog slechts een paar leesbare woorden, gebruikt om een zondaar aan te grijpen. Die dingen gebeuren toch? En nu is de zaak eigenlijk dit: al zouden er onder ons zijn, die nooit het Woord gehoord hebben en het na dezen nooit meer zouden horen, dan zijn ze door die ene keer (zal een ieder daar rekening mee houden!) geroepen zondaars. Want ons wordt gepredikt de vrucht van de gekruiste Christus: zaligheid alléén door Hem. Als we het niet ter harte nemen zal het ten eeuwige dage tegen ons getuigen.

Men zou kunnen zeggen: "Ho eens, de uitwendige prediking alleen is niet genoegzaam! Want er is tweërlei roeping: een uitwendige en een inwendige". Ja, dat is écht waar. Die dingen zijn zo. Hebt ge die leer goed in uw hoofd? Ja? Wat past u dan als christenmens, als er bij u de vrucht niet is van de inwendige roeping? Moeten we het eens zeggen? Dat we er dan niet over aan het prátén, aan het redeneren gaan: "Zó liggen de stukken", maar dat we er mede in het verborgen bij God op onze knieën zijn, om waarlijk Zijn genade te zoeken, dat die Majesteit ons eens te sterk wordt. Want geredeneer er over, is juist een truc van satan in deze tijd, opdat aan de Naam en zaak van Christus niet meer gedacht zou worden. Er is redenering genoeg hoe de stukken liggen, maar wáár is het aanwezig om God en Zijn werken te zoeken? Dat is wat God van ons vraagt, en niet een praten over de stukken. Het is waar hoor, dat alleen de uitwendige roeping niet genoeg is, en dat er inwendige roeping nodig is. Maar we wijzen u er op, daar we allen reizigers zijn naar de eeuwigheid: zoekt het dan in het verborgene bij God.

Het woord roeping geeft ons al aanstonds te kennen dat de mens op een verre, vérré afstand van God is. Zó ver van Hem af, zó ver van Hem verwijderd, dat, als de ogen er voor opengaan, we leren kennen: dat is van mijn kant voor eeuwig afgedaan; nooit meer herstel in Zijn gunst en gemeenschap. Maar nu kan God wel doordringen tot in dat hart, dat een bolwerk is van satan, waar de zonden in wonen, heerschappij voeren, en waarin voor alles plaats is wat tot het benedenrond, tot het vergankelijke behoort en tot wat door Adams bondsbreuk is, maar niet toegankelijk is voor de genade, zoals die uit God in Christus is door die eeuwige Geest. In dat hart kan God wel door Zijn Geest en Woord doordringen! Dat kan wel! En dát wordt dan genoemd: de inwendige roeping. Waardoor het hart wordt aangeraakt, en de stem Gods, de waarheid Gods, de lere Gods, tot in het binnenste van ons hart gaat doordringen. De tijd ontbreekt thans om daar in de brede over te handelen, dus we stippen slechts aan. Daardoor leren we dan kennen onze verre afstand, dat we God kwijt zijn en buiten Hem en Zijn gemeenschap zijn, in zonde zijn, en dat God met ons niet te doen kan hebben. Maar ook gaat tot het hart doordringen, wat er in het hart van God is, en wel door de verborgen werking des Geestes, middellijk door Zijn Woord. En wel op zulk een wijze, dat we er van lezen: door wie wij overheerst zijn, diens dienstknecht zijn we. Was het eerst door de zonde, was het eerst door satan, van dien aard zelfs dat we niets moesten hebben van God of van Zijn werk, maar wanneer dat gaat dóórdringen, daar staat zelfs van: "Uw volk zal zeer gewillig zijn, op de dag Uwer heirkraft". Waar het Woord heerschappij gaat voeren, daar dringt het door tot in de diepste delen van onze ziel. Een onwillige wordt gewillig; bij een dwaas, in zichzelf verstoken van alle kennis Gods, wordt verlichting gewrocht. Kortom: onze genegenheden, welke eerst zijn tot het zien- en zinnelijke gaan uit tot God. En dat alles door die verborgen werking des Geestes. Zodat daardoor wordt gewrocht dat de mens, die uit zijn natuur niet naar God vraagt, de dood vindt in alles wat gaat over de dingen van deze tijd en van de wereld en wat geen wezen in zich besluit, zowel in gezelschap, als onder gesprekken of in boeken, ja wáár ook in, en dat bij hem boven komt:

Ik ben een vriend, ik ben een metgezel
van allen, die Uw Naam ootmoedig vrezen
en leven naar Uw Goddelijk bevel.

Men gaat vragen naar de HEERE en Zijn sterkte, om Zijn aangezicht gedurig te zoeken. En laten wij ook hierop letten: we zeiden dat het het diepste van het hart aantast en het verstand verlicht. Bij God geldt toch dít: daar wij van Hem áf, los, vervreemd, gescheiden zijn, zo heeft God een werk uit gedacht tot herstel, vereniging, opneming in Zijn gemeenschap. Dat is dan dat verheven werk in Jezus Christus, Zijn lieve Zoon. En waar dat Woord ingang vindt, daar is de vrucht van, dat het onderwerp die leer gaat omhelzen. Niet een praten over: "mocht eens dit, en mocht eens dat, en mocht ik er eens een kruimeltje, een ietewatje, en zus en zo van hebben". Neen, neen! Maar men zoekt, terwijl men geen cent op zak heeft; de gemeenschap met God, en dat in de weg die God Zelf in het Evangelie heeft geopenbaard: in Jezus Christus. Waarlijk, is dat niet een wonderlijke zaak? Dat, terwijl men niet heeft, het verstand zodanig verlicht wordt, dat men de zaken ziet liggen, zoals ze gelden in de troon van God! Want er wordt wel eens gezegd: "Ja, ik zoek". Maar wat zoek ik? Ja, dan moet er maar eens voor de dag komen wat men zoekt. Weet je wanneer dat eens goed voor de dag komt? Als men op een gegeven keer van iemand, over wie men geen gedachten heeft, hoort zeggen dat hij overgeplant is in Christus. Dan kunnen we er soms achter komen, waar we het op gezet hebben, en wat er in het hart woont en werkt, daar dát en dát alleen het leven is: in Christus gevonden te worden.

Als wij dan spreken over de roeping, dan spreken we daar dus zo van, dat het is die openbaring van het werk Gods in het hart, door de verkondiging van het Evangelie, waardoor de zondaar bewogen wordt zijn zaligheid buiten zichzelf in Christus te zoeken, en geen rust kan hebben voor en aler hij in Hem gevonden wordt, gelijk Paulus het noemt: "Die u geroepen heeft tot de kennis van Hem, Die alles gewrocht heeft om Zijns zelfs wil" en: "Die u geroepen heeft tot de kennis van Zijn Zoon, Jezus Christus". Daardoor kan een ieder gewaar worden dat, bij alle werkingen die er zijn, bij troost, bij uitkomst, bij beantwoording in onze behoeften, enz, er nochtans geen rust kan zijn vóór en aler we in Christus gevonden zijn. Want eerst dan heeft dat werk zijn beslag gekregen, het werk des Evangelies: herstel in de gemeenschap en in de kennis van God, onze Schepper.

We zouden in de brede kunnen spreken over hoe het gesteld is bij diegenen, waar slechts uitwendige roeping is, over bijkomend en gemeen werk des Geestes in de roeping, maar de tijd ontbreekt ons daartoe. Wel wil ik één recht kenmerk noemen, en dat is: laat een ieder zich onderzoeken of de leer Gods zodanig in zijn ziel gewerkt is, dat er geen rust kan zijn buiten Jezus Christus. Want, dat is de inhoud van de waarachtige genadeleer, gelijk Paulus spreekt: "Die in Jezus Christus is, die is een nieuw schepsel." Maar als het bij ons zou zijn: "Ja, dát heb ik wel niet, maar het zal met mij toch wel in orde komen, tenminste dat geloof ik wel, en er zijn anderen die óók wel geloof voor me hebben", en dergelijke; mag ik u dan in ernst waarschuwen de boel eens na te kijken? Want God wil Zijn Zoon verheerlijken, en het is het werk van de Derde Persoon, de Heilige Geest, om dat te doen. Want zo spreekt Jezus Zelf: "En die Geest gekomen zijnde, Die zal Mij verheerlijken". Als dus de Persoon van Christus niet in het middelpunt komt te staan, dat Hij niet het doel, het hoogste in ons leven wordt, dan staat het te bezien, of het wel zaligmakend werk bij ons is. Ik zeg dat niet om iemand in armoede en ongeluk als tegen de grond te slaan, maar ik zeg dat tot zelfonderzoek. We hebben toch vandaag biddag? En Paulus' woord is zelfs: "Bidt zonder ophouden". En als er óóit een tijd is geweest, dat die plicht des gebeds beoefend behoort te worden, dan is het toch wel in de tijd die wij beleven. Want waarlijk, het gebed is toch als het ware het kanaal waardoor ons de waarachtige genade Gods kan toevloeien. Dat leert ons het Woord van God,

dat niet liegen kan. Laat dat dan genoeg zijn over roeping, omdat tot verdere behandeling de tijd ons ontbreekt. Als wij dan bidden: "Uw werk, o HEERE, behoud dat in het leven in het midden der jaren; maak het bekend in het midden der jaren; in de toorn gedenk des ontfermens", dan bedenken wij, dat de eerste slag in het bewerken van de zondaar door die eeuwige Geest net zo nodig is, als dat de zondaar in het hemelhof wordt binnengehaald. Want het is geheel een werk Gods. Als er dan van de verschrikkelijkheid des oordeels staat, dat er geen wind zou waaien tegen enige boom, zodat dan alles moet sterven, - daar men zegt dat zonder wind geen ene boom of plant leven kan - toe laat het dan bij ons zó zijn, dat het gebed opgaat, in de noodzaak en in de behoefte, daar we in alles van Hem afhankelijk zijn, persoonlijk, met onze kinderen, met onze gezinnen, met onze gemeenschap, ja ons ganse vaderland en de kerk over het rond der aarde.

Ten tweede stelt Hellenbroek bij de bijzondere weldaden, die Christus Zijn kerk toepast, de rechtvaardigmaking, waarvan Gods Woord ten overvloede leert, dat de rechtvaardigmaking het hoofdartikel is van de christelijke leer. Neem de leer van de rechtvaardigmaking weg, wat blijft er dan over? Want daarmee, kunnen we wel zeggen, valt heel de christelijke religie. De rechtvaardigmaking, daar verstaan we onder dat de vloek- én strafwaardige zondaar gerechtvaardigd wordt; hij wordt rechtvaardig, rein verklaard, op grond van Christus Middelaarsarbeid.

Dat woord: 'rechtvaardig maken' komt van rechtshandelingen. Dat is dus een zaak als in het gericht, voor de rechtbank. God, Die door Zijn Geest werkt in de harten van zondaren, en ze naar Zich toeroept, doet hen kennen in de overtuiging van hun zonden, in hun vloekwaardige staat (daar de Wet gebruikt wordt als een spiegel, om hen hun verloren staat en toestand te leren kennen) dat zo'n zondaar niet terug kan, maar dat er ook geen weg meer overblijft. Want als het kan, dan zoeken wij naast of bezijden God te werken. Maar nu is dit een kenmerk van het werk des Geestes, dat de zondaar God, Zijn Schepper niet mis kan doen, en het ziet aankomen: dat wordt een vallen in de handen van God. En, ooooh, als dat gebeurt. Het kan wel zo zijn, dat alles wat aan ons is zich ontzet, zodat alles aan ons beeft en beroerd is. Want het is een in de handen van God vallen en dat zal zijn om ons vonnis aan te horen en voor eeuwig verdaan te worden. Máár, nu is het nochtans het werk Gods om door Zijn Geest en Woord de zondaar naar Zich toe te trekken. Merkt eens bijvoorbeeld op enkele Schriftuurplaatsen. Als God spreekt: "Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, alle gij einden der aarde! want Ik ben God en niemand meer", wat bedoelt die Majesteit daarmee? Toch dit: zondaar je bent Mij kwijt, en Ik ben de Bron des levens, de Oorsprong van alles; en al gaat ge nu van de noordpool tot de zuidpool, of van het oosten naar het westen, dan kun je nergens uitkomst vinden. Die is er niet buiten Mij. Maar wilt ge behouden worden zondaar, dan moet ge bij Mij komen. Buiten Mij is er geen behoudenis. Alsof God wil zeggen: Ik heb een Zóón! En in Hém kan Ik handelen! Want Hij heeft Mijn geschonden Deugdenbeeld in ere hersteld, en de ter aarde geworpen Wet opgericht; Hij heeft aan alle eis van Wet en recht voldaan. Nu kan Ik in Hem de wereld met Mijzelf verzoenen, de zonden hun niet toerekenende. Er is alleen bij Mij behoudenis. De zondaar in zijn verblindheid zegt: maar dat is kwijt. Geesteswerk en de verkondiging des Woords doen dus horen: Dáár is alleen de uitkomst. Dan moet men bij God terecht komen. Nu is het werk des Geestes precies tegengesteld aan het werk des zondaars. Daardoor werkt een zondaar zichzelf er uit, en werkt hij zichzelf zo vast als een muur, zodat ten laatste voor de dag komt: ik weet het helemaal niet meer. Dan valt het één en dán het andere uit handen. Al onze verwachtingen, al onze leunsels, onze steunsels, alles gaat er aan. Zelfs als we weten van Christus werk, dan gaat dát er ook nog aan. Want dát hebben we óók nog over ons, dat we buiten de rechten om, wel met Christus willen samenwerken. Maar dat gaat óók niet. Wij lezen in Psalm 89, dat God Hem aan Zich en aan het rijk heeft verbonden. Christus deelt niet met zonden, ook niet met mensen die tegenstand

bieden. Dat doet Hij niet. Laat ik het maar zeggen met de woorden die ik toen zelf gebruikte: "de Koning heeft me eerst gaande gemaakt, en nu het er op aankomt laat Hij me staan". Jáá, maar kijk eens: hoe is het als Christus ons Zijn eeuwige, Goddelijke liefde en zondaarsmin ontdekt? Dat is niet zó: "En ik was nog zo echt gesteld, ik had er toch zo'n zin in, en het zat me zo makkelijk en het was zo lief; en wat denk je? en toen gebeurde het, en kwam dat open". Zo is het niet hoor! Dat is maar gódsdienst. Het gaat niet met "aangenaam" en met "lief", en een tekst en een vers en van Christus en van Zijn werk. De openbaring van Zijn liefde en genade geschiedt in een weg van: "Ik weet het niet meer, ik weet het niet meer", en dat het telkens bij ons ten einde is. En als wij het nu niet meer weten, dan komt voor de dag: uitkomst in het werk Gods en der genade. Dat verliezen wij steeds weer uit het oog. Wij willen werken met de openbaringen die er zijn, met Christus, met de ontdekking van dat werk. Ja, maar daartoe is het niet. De bedoeling is, dat wij er op zouden letten dat God de Auteur, de Uitdenker is van het werk des heils, en dat, daar wij in Adam alles hebben verloren, God nu alles gelegd heeft in de hand van die Tweede Adam: Jezus Christus. En dát bedoelt God nu als Hij zegt: "Wendt u naar Mij toe". "Kom eens bij Mij, dan wil Ik in Mijn Zoon eens met jullie handelen, en dan zult ge ontmoeten welk een vrucht er vloeit uit die arbeid van Mijn Zoon. Zódanige vrucht, dat je in een nieuwe staat komt, en opstaat uit de dood uwszelfs tot een nieuw leven". Wij kunnen we het proberen om op deze of die of op nóg een andere wijze, buiten God en Zijn recht om te werken, maar het gáát niet.

Wat is het een verheven zaak als we onszelf er helemaal uit werken, en aan God en aan Zijn recht vastlopen, het een richtzaak wordt, gelijk we lezen in Jesaja 1: "Komt dan, en laat ons samen rechten". Gij zult zeggen: "Ja, mens en dat voel ik nu aankomen, dan kom ik alleen in het gericht". Ja, maar wij hebben toch gezondigd? Dat is toch een zaak tussen ons en God? Daar liggen toch onze vader en onze moeder buiten? En daar liggen ook alle bekeerde mensen buiten, en daar ligt ieder buiten; en daar ligt de Koning óók buiten! Dat is een zaak tussen ons en tussen de Eerste Persoon in het Goddelijk Wezen. Laat ons dat niet uit het oog verliezen. Nu blijven we, bij alle ervaring, toch met de brok zitten: we staan bij God in de schuld en Hij spreekt van samen richten. Nu komen wij alleen te staan in het gericht van God. Die Majesteit kan van Zijn recht geen afstand doen. Daar wij in Adam gevallen zijn, en in overtreding zijn van de heilige Wet, en de Wet spreekt: "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet om dat te doen", en God die Wet handhaaft (want die is het uitgedrukte Beeld van de reinheid van Zijn Wezen) zo is het noodwendig zó, dat ons vonnis beslist is. Daar is ook satan, als de aanklager der broederen, net zo goed als onze consciëntie, waardoor we er niet meer tussen uit kunnen, zodat er geen verberging meer over blijft. Onze consciëntie klaagt ons aan, alsmede satan, de aanklager der broederen; ook de Wet laat zich gelden in zijn heerlijkheid en kracht als het uitgedrukte Beeld van de reinheid van Gods Wezen, en al onze werken gaan daar als in rook op. Er blijft niets over. Daar is het een afgedane, een verloren zaak. Daarom wordt het genoemd, dat God een afgesneden zaak op aarde doet. Die Majesteit moet daar de zondaar laten vallen en afsnijden. Maar die op die plaats geweest zijn, weten welk een meevaller ze daar opdoen. Moet ik eens zeggen, hoe het mij toeleek als ik daar zou komen? Dat ik de kalk uit de muur krabben zou, en dat ik zó te keer zou gaan en schreeuwen, dat heel de buurt er van zou weten. Maar wat is het geval geweest? Het was wel hóógst ernstig! Er ging uitblinken, dat God zo'n heerlijk, dierbaar Wezen was, oh! een volmaakt Deugdenbeeld, niet om uit te spreken. En wat er nog in mijn hart mocht zitten van tegenstand, dat alles brak. Hij was de HEERE; Hij mocht met me doen wat goed was in Zijn ogen. Kijk eens, dát kan God werken, zó'n volkomen vlakke bij ons, dat we ons in alle opzichten aan Zijn Majesteit onderwerpen.

Let ook hierop. Als we zo spreken, dan zeggen we niet, het er mee eens te zijn, zoals soms wel eens gesproken wordt: "ik ging veel liever naar de hel". Dát is niet waar, hoor! Zo zijn die

dingen niet. Dat is grootsprekerij!! Heeft, men er wel eens wat van ervaren en iets van aanvoeld wat de hel is? Waar God de zondaar te sterk wordt, leert de zondaar Zich kennen dat hij helwaardig is, maar ook wat het is om eeuwig buiten God en Zijn gemeenschap te vallen. Want, óóóh, eeuwig buiten God te moeten zinken, vreselijk lot! Beter was het nooit geboren te zijn geweest. Als je daarover denkt, om met onze kinderen buiten God te moeten vallen, dan zou je nu al beginnen te jammeren, om er nooit meer mee te eindigen.

Maar voor God moeten ze in reinheid, in zuiverheid, bekennen, zonder enig beding en zonder enige slag om hun arm, met een volkomen vlakke in hun gemoed dat God eeuwig recht is! Ik heb niets in te brengen. Ik ben schuldig. Ik heb de hel verdiend. Ik ben Uw gramschap dubbel waardig. En als de zondaar dan komt in ware schuld en boete, en alles wijkt voor God, alle tegenstand breekt en er blijft niets meer zitten, dat is toch zo'n verheven plaats! Het met God eens te zijn. Daar is het de tijd en de plaats voor Christus. Als wij ophouden in tegenstand met God te leven, en het helemaal met God eens zijn, dan gaat de Koning Zich bewijzen: "Ziet, hier ben Ik". En in dat gericht van God, waar wij voor eeuwig moeten verzinken en alle grond in Adam ons ontvalt, daar maakt de Koning Zich op, op grond van wat Hij op Zich nam in de Vrederaad en op Golgotha heeft verworven. Dáár wordt Hij tot grond in het gericht van God, gelijk er staat: "Ik zal uw stenen gans sierlijk leggen; Ik zal u op saffieren grondvesten". Daar wordt Christus onze grond van zaligheid. Hij maakt Zich daar op als een fiere Held, treedt in het gericht van God, gaat onderhandelen over Zijn Middelaarsarbeid en schenkt ons die. En die Geest, Die het geloof in het hart heeft gewerkt, doet ons die arbeid van Christus aannemen. Zo is het een schenken, maar ook een toeëigenen door het zielzaligend geloof. En wat doet nu God? Hij legt Zijn toorn af. Hij is in Christus voldaan, in die volkomen arbeid die Christus heeft aangebracht en ziet ons niet meer aan in onszelf, maar in Hem en spreekt Zich uit dat Hij nooit meer toornen, noch schelden zal tot in eeuwigheid, dat de breuk, de schuld verzoend is. Zo zijn ze dan in Christus voor God rechtvaardig; ze zijn dan voor Hem zoals ze moeten wezen, en dat op grond van die aangebrachte gerechtigheid. En die dat nu het helderst in zijn ziel beleeft, hoe is die? Is dat de best bekeerde man af vrouw? Neen! Maar die neemt de laagste plaats in. Want de genade doet de mens zich niet verheffen. Neen, helemaal niet. Toen David aparte, bijzondere, genade van God ontving en God sprak dat David Hem niet een huis zou bouwen, maar dat Hij David een bestendig huis zou bouwen, hoe is het dan met David? Hij gaat in het heiligdom, en gaat daar als een aarde op de aarde liggen, met: "Heere, HEERE, wie ben ik en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht hebt?" David neemt de laagste plaats in. Job was een man met uitnemende genade, maar als er een nadere kennis gewrocht wordt, dan spreekt hij: "Met het gehoor des oors heb ik U gehoord; maar nu ziet U mijn oog. Daarom verfoei ik mij, en ik heb berouw in stof en as". Hij vernedert zich en neemt die lage plaats in. Dát is het kenmerk van de ware genade. Daaruit verheft men God en Christus, waar een dichter van zong:

Nu ken ik die waarheid, zo diep als gewis,
Dat Christus alleen mijn gerechtigheid is;
Nu tart ik de dood, nu verwin ik het graf,
Nu neemt mij geen satan de zegekroon af!

Nu reis ik getroost, onder 't heiligend kruis:
Naar 't erfgoed daar Boven, in 't Vaderlijk Huis.
Mijn Jezus geleidt mij door de aardse woestijn.
"Gestorven voor mij!" zal mijn zwanenzang zijn.

Zo geven ze Hem alleen de eer!

De rechtvaardigmaking dan is het hoofdartikel van de christelijke religie. Niet een zaak die daar bij komt, maar de hóófdzaak.

Toen God in de middeleeuwen Zijn kerk weer wilde bouwen, en Juda's steên herbouwen uit het stof, wat was toen het geval? Toen gingen de hervormers, of ze uit Duitsland, uit Frankrijk, uit Bohemen kwamen, of waar dan ook vandaan - als God ze door Zijn Geest verlichtte - stuk voor stuk prediken: de vrije rechtvaardigmaking zonder werken. Daardoor heeft Christus Zijn gemeente herbouwd. En dat wordt genoemd: het licht weer op de kandelaar plaatsen. Laat er dan in ons werken: "Uw werk, o HEERE, behoud dat in het leven in het midden der jaren; maak het bekend in het midden der jaren". En, al is dan Zijn toorn nóg zo groot, och, dat Hij dan nog des ontfermens gedenke. Want satans toelig is, dat dát van de baan gaat. Wordt er ook zelfs ('t is erg dat we het moeten zeggen) niet van kansels af en in kerkelijke bladen verkondigd dat die stukken niet meer zo beleefd worden? Ja toch? Dat kan ieder Nederlander weten. Is het niet vreselijk? In plaats van gebed: "Behoud dat in het leven", gaat men op een onschriftuurlijke wijze propaganda maken dat die dingen er niet meer zijn, terwijl het de leer Gods is! Wij moeten dan de breuk bij onszelf zoeken, dat wij veranderd zijn! Hebben we die werken wel nodig? Want die Hem zoeken, zullen Hem vinden, en die bidt, die zal ontvangen. Maar Hij wil dat we daarmee bij Hem aan de deur zijn.

Dan nog een paar woorden over de heiligmaking, die onafscheidelijk verbonden is aan de rechtvaardigmaking. De rechtvaardigmaking is een daad buiten ons. Want dat zijn zaken in de gerichtshandelingen, zoals wij in het kort hebben verhandeld. Wij worden vrijgesproken van schuld en straf op grond van wat Christus voor ons gedaan heeft, en rechtvaardig verklaard in een Ander en op grond van eens Anders arbeid. Maar de heiligmaking geschiedt in ons. In deze tijd wordt wel gezegd: Ja, en dat woont dan in het hart van de gerechtvaardigde, dat hij heilig wil leven. Met vallen en opstaan gaat hij zich oefenen in de heiligmaking. Let eens goed op die samenhang van woorden, zoals dat tegenwoordig gebruikt wordt. Men gaat dan zelf aan het oefenen! Eerst heeft men door de werken gerechtvaardigd willen worden. Dat is afgebroken, en men is gerechtvaardigd in een Ander. Maar nu gaat men zichzelf heiligen! Is dat schriftuurlijk? Is dat zo? Dan stellen we daar maar één Schriftuurplaats tegenover. Paulus leert ons dat Christus ons uit God geworden is tot wijsheid, en rechtvaardigheid, en heiligmaking, en verlossing. Daar zegt Paulus dus dat Jezus Christus ook onze heiligmaking is. Niet: nu gaan we er ons zelf in oefenen (wie dat het beste kan!). Want: dan krijg je wéér de hoogmoed, dat de mens op de troon komt, terwijl de waarachtige genade vernedert. Wat is het geval? Dit, de gerechtvaardigde heeft in zich: hij wenst hier volmaakt voor God te leven. Máár kunnen jullie dat? Gaat dat? Neen hé? Dan hebben we hier een kruis te dragen. De natuur van dat werk is om volmaakt voor God te leven. Maar nu is het een onbegonnen zaak, want al zijn we in Christus voor God rechtvaardig, in ons, dat is in ons vlees, woont geen goed. Het kan dus niet. Als we nu onszelf niet kunnen regeren en zelf het roer niet kunnen recht houden, en we kunnen niet hoger komen dan: "zondaar", en we moeten onszelf verwerpen, en de laagste plaats innemen, dan laat Christus Zijn koninklijke heerschappij gelden. Dan gaan we wel in een weg van druk, van kruis, van lijden. Want we worden ook door lijden geheiligd, en gaan door vele verdrukkingen in dat Koninkrijk in.

Toen me die zaken ontdekt werden, ja, dat is nu alweer zoveel jaren geleden (ik meen een 27 of 28 jaar) toen woonde er in mij om volmaakt voor God te leven. Doch dan was het steeds in me: "Bedroeft de Heilige Geest Gods niet". Dan zei ik: "HEERE! dát be1oof ik U". Maar, zoveel te meer als ik beloofde, des te ernstiger werd dat: "Bedroeft de Heilige Geest Gods niet". Dat duurde, totdat het op een keer zó mijn hart raakte, dat ik me op de grond wierp, uitroepend:

"O, Bron van 't hoogste goed,
Was, reinig mijn gemoed
Van mijn verborgen zonden."

En toen behaagde het God me Zijn Zoon nader te openbaren; dat Hij onze heiligmaking is. Dat moest ik niet zèlf doen! Dan liep ik Hem voorbij! En van die tijd af is het begonnen: Wilt Gij dan over me heersen? Wilt Gij dan over mij regeren, opdat we geheiligd zouden zijn in waarheid. Want dan wordt onder de heerschappij van Christus en Zijn Geest verdaan wat van ons is, en dan gaat die oude mens, met al zijn goed en kwaad, te gronde. Maar dan komt onder de heerschappij en het gezag van Christus Zijn genade openbaar, waaruit men kan leven. En daar het als een vruchtdragende boom is, is het dan niet: "Ja, jongens, we moeten God liefhebben, en we moeten onze naaste liefhebben!" Néén. Dat werk der heiliging, dat werk des Geestes en der koninklijke heerschappij brengt met zich mee, dat we niet anders kunnen doen dan God en de naaste liefhebben. Dat brengt met zich mee:

Ik zal mij buigen, op Uw eis,
Naar Uw paleis, het hof der hoven.

Het brengt met zich, dat wij ons geven als leem in Zijn hand, waar Hij mee doet, en dat Hij ons vormt naar Zijn wil, zodat Christus over ons mag uitroepen een volkomen overwinning te hebben behaald, daar Hij over ons op de betamende wijze mag heersen, zoals Hij dat wil. Dat is eigenlijk het reine oogmerk.

Merk nu eens hoe de toeleg van satan is. Die wenst, dat dat werk te niet gaat. Maar nu is er bij God, zeiden wij vanmorgen, geen verandering, noch schaduw van omkering en Jezus Christus is gisteren Dezelfde en tot in eeuwigheid. Dan blijft er dat over, om te bidden: "Uw werk, o HEERE, behoud dat in het leven". En al is het nu onder stromen van Gods toorn, dan mogen we nog bidden: "in de toorn gedenk des ontfermens." Dan mogen we nóg Christus nemen tot pleitgrond, Hem die de vlam van Gods toorn bluste met Zijn bloedstorting.

Och, het is ernst, maar mag ik een ieder opwekken: zoek het bij God. We zijn vanmorgen begonnen met het opvoeren van de ark, dat Davids lijden en leed was, dat God niet werd geëerd van Dan af tot Ber-séba toe. David wilde de ark opbrengen, maar deed het niet op de passende wijze, naar recht. Nadat de ark in Obed-Edoms huis geweest was, is de ark op de wijze die God wil op haar plaats gebracht. Toen zijn ze met elkander van de vruchten gaan genieten. Daar het dan de wil van God is dat we niet bidden, indruisend tegen Zijn wil (want Hij toernt Zich over de zonden, en haat en straft die), zo laat ons dan niet bidden: "och, Heere, mocht het" en "kon het". Want dat hoort God niet. Maar dat we dan bidden naar Zijn wil. Want het is Zijn eer als de werken van Zijn genade hier openbaar worden. Als wij dat als het hoogste stellen, dan zal, wat het tijdelijke betreft, ook spijs en drank, ons wel toegeworpen worden als gift, naar het woord van Christus, als Hoofd Zijner gemeente, Zelf.

We moeten afbreken, want het is hoog tijd.

Dat God het gesprokene dan heilige, zegene en het Woord dienstbaar stelle, opdat wij zouden doen wat Hij ons gebiedt, om de zegeningen te mogen wegdragen en dat de zegeningen dan nog afvloeien, ook op onze kinderen, Zijn Naam tot dankzegging.

Amen.

Slotzang.

Laat ons maar zingen tot slotzang het eerste vers uit de 116de Psalm.

God heb ik lief.....

Zegen.

Gaat voorts heen in vrede en ontvangt de zegen des HEEREN:

De HEERE zegene u en behoede u! De HEERE doe Zijn aangezicht over u lichten, en zij u genadig! De HEERE verheffe Zijn aangezicht over u, en geve u vrede! Amen.